

CAP 2021-2027 valmistelu

Juha Lappalainen

5.4.2019

Maaseutuohjelman muutokset vuonna 2020

- Case ympäristökorvaus

- Materiaali lähetettiin 20.11 maaseutuohjelman seurantakomitean jäsenille
  - Seurantakomitea päätti komissiolle lähetettävistä muutoksista 5.12.
  - Komissio hyväksyi ohjelmamuutoksen maaliskuun lopulla 2019
- Kuluvalle ohjelmakaudelle oli käytettävissä 211 milj. e/vuosi
  - Nykyiset sitoumukset päättyvät keväällä 2020
  - Toteutunut menekki 240 – 265 milj. e -> ohjelmakauden viimeiselle vuodelle käytettävissä 84 milj. e
  - Ohjelman sisäisillä siirroilla momentille saadaan 154 milj. e vuodelle 2020
- Muutetulla ohjelmalla tarkoitus mennä uuden ohjelmakauden toimeenpanoon asti
  - Jakson pituus on siten arviolta 2 – 3 vuotta
  - Jatkositoumukset ovat yksivuotisia
- Taloudellisesti suurin muutos tilakohtaiseen toimenpiteeseen, jonka nykyiset ehdot näyttäisivät seuraavalla ohjelmakaudella olevan osin siirtymässä suorien tukien vaatimuksiin -> näiltä osin ei siis voi maksaa enää tuossa vaiheessa ympäristökorvausta

Ympäristökorvausohjelman rakenne 2020(-2022?)

- Vähimmäisvaatimukset
  - Ravinnetaulukot typpi/fosfori (valvontaotanta 1 %)
  - Kasvinsuojeluaineiden käyttötutkinto
  - Kasvinsuojeluruiskun testaus
- Tilakohtainen toimenpide
  - 1 koulutuspäivä/tentti
  - 3 m suojakaistat
  - Viljelykiertosuunnitelma
  - Viljavuustutkimus
  - Viljelysuunnitelma
  - Lohkokirjanpito
  - Peltomaan laatutesti peruslohkoittain
- Muuta
  - Suojavyöhykkeitä vain vesistöjen varsilla
  - LHP
    - AB max 20% -> 15%
    - C max 5% -> 0%
  - LHP+monimuotoisuuspellot
    - AB max 20% -> 15%
    - C max 45% -> 10%

Ympäristökorvaukset ja perustason vaatimukset				
Geenipankkisäilytys: Alkuperäislajikkeet Varmuuskokoelmat Alkuperäisrodut				
Sitoumus	Lietelannan sijoittaminen peltoon 40 e/ha	Valumavesien hallinta - säätösalaajitus 70 e/ha - säätökastelu/kierrätys 250 e/ha Ympäristönhoitonurmet - suojavyöhyke 500/450 e/ha -> 400/350 e/ha - moniv. ympäristönurmet 50 e/ha - luonnonhoitop. 120/100-> 120/- e/ha	Peltoluonnon monimuotoisuus - viherlannoitusn. 54 -> 17 e/ha - Keräjäkasvi 100 e/ha - saneeraus. 300 e/ha - monim.pellot 300 e/ha	Sopimus
	Ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättäminen 40 e/ha	Talviaik. kasvipeitt. - kohdentamisalue 4/18/36/54 e/ha - muu maa 4/9/11 e/ha Org. kate puutarhak. ja ja siemenp. 300/500 e/ha	Puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu - Ryhmä 1 500 e/ha - Ryhmä 2 350 e/ha	
	Tilakohtainen toimenpide 54/200 e/ha -> 17/80 e/ha		Kosteikkojen hoito 450 e/ha Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoito 600/450 e/ha Kurki-, hanhi- ja joutsenpellot 600 e/ha Alkuperäisrotujen kasvatusta 530/300 e/ey	
	Ympäristökorvauksen vähimmäisvaatimukset (ei korvauksen perusteena)			
Perustaso mm. täydentävät ehdot ja maatalousmaan säilyttäminen				

* Punaisella tekstillä olevien toimenpiteiden osalta muuttuvat korvaustasot ja yliviivattu poisjäävät ehdot.

Luonnonhaittakorvauksen tasojen muutokset

Tukialue	2018	2019	2020
AB	212	217	197
C	272	277	257

- Kotieläintilan korotus 60 e/ha säilyy ennallaan

Monivuotinen rahoituskehys - MFF

- EU-komission esityksessä leikkaus kohdistuu suhteellisesti eniten maaseudun kehittämisaroihin
  - Erityisen hankala Suomelle, kun osuus maaseuturahoista on suhteellisen suuri

EU rahoitus/vuosi	2014 – 2020 milj. e	2021 – 2027 milj. e	Muutos milj. e	Muutos %
EAGF (I-pilari)	524	509	- 15	- 2,9
EAFRD (II -pilari)	340	288	- 52	- 15,3
YHTEENSÄ	864	797	- 67	- 7,8

Komission 9 tavoitetta CAP -uudistukselle

”Valmisteluaikataulu” – muuttuu koko ajan...

- Budjetti, syksy 2019/alkuvuosi 2020
- EU –lainsäädäntö, budjetin jälkeen loppuvuosi 2020/2021
- Kansallinen strategia, komission käsittelyssä viimeistään 1.1. 2021?
- Toimeenpano, aikaisintaan kevät 2022

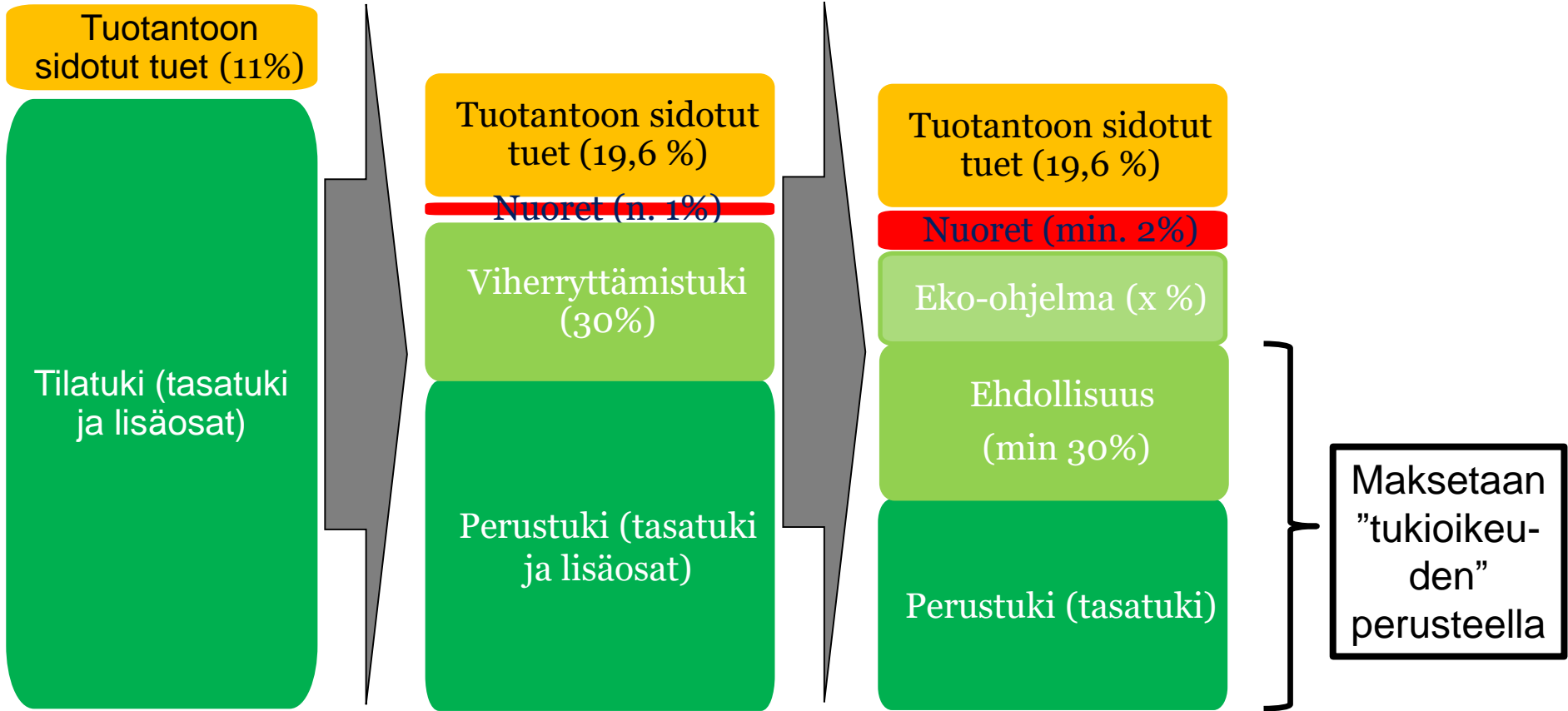

Uusi arkkitehtuuri

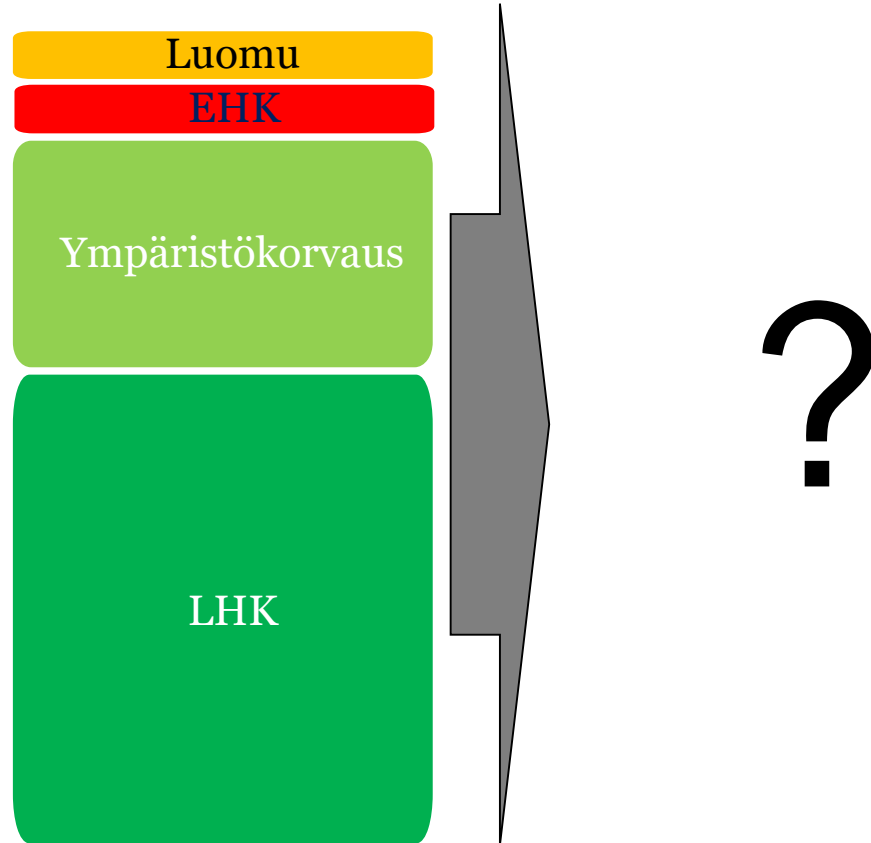
- EU –tasolla tavoitteet, viitekehys ja minimivaatimukset
- Jäsenmaalle aiempaa enemmän valtaa päättää sisällöstä, valvonnasta ja seurannasta
- Jäsenmaakohtainen strateginen suunnitelma, joka hyväksytetään komissiossa
- Komissio seuraisi jäsenmaiden tulosten toteutumista ja saavuttamista, jäsenvaltio hoitaisi tilatason valvonnan

EU:n kokonaan rahoittama suora tuki 2007 - 2027

Maaseutuohjelman korvaukset 2015 - 2027

CAP-asetukset (I -pilari)

- Strateginen suunnitelma monimutkainen ja yksityiskohtainen
- Jäsenmaakohtainen jousto suorissa tuissa on edelleen melko vähäinen
- **Tuotantosidonnaiset tuet** laadullisilla tai tuotannon säilyttämisen kriteereillä nykyisille tuotteille enintään 10 % (+ 2 % valkuaiskasveille)
  - **Suomella mahdollisuus jatkaa nykytasolla (19,6 %), kantaluku tosin pienenee**
- **Tukikatto** 100.000 euroa suorissa tuissa, mutta aleneva 60.000 eurosta
  - - 25%: 60 - 75 000 eur
  - - 50%: 75 - 90 000 eur
  - - 75%: 90 - 100 000 eur
  - Katto voidaan nostaa viljelijän laskennallisella palkalla, maksetuilla palkoilla sivukuineen tai palkkaindikaattoreilla **tai sitten ei**
  - Leikatut varat pienille tiloille, tuotannosta irrotetulle tuelle tai II-pilariin **tai sitten ei**
- **Eco-scheme** pakollinen jäsenmaille, mutta vapaaehtoinen viljelijöille
  - Ympäristötoimet kolmessa osassa: ehdollisuus, eco-scheme, ympäristökorvaus
- **Tukioikeuksista voidaan luopua**

CAP-asetukset (II -pilari)

- EU:n osarahoitusprosentti maaseutuohjelmassa vähintään 20 %
- Vähintään 30 % maaseutuohjelmasta ilmasto- ja ympäristötoimiin
  - Luonnonhaittakorvausta ei lasketa mukaan tähän osuuteen kuten nykyään
- Vähintään 40 % koko CAP-rahasta käytettävä ilmastotoimiin
- Luonnonhaittakorvaus ainoastaan hehtaaritukena, samat alueet kuin kuluvalle kaudella
- Korvaukset (ympäristö, eläinten hyvinvointi, luomu) maksettava lisäkustannusten tai tulonmenetyksen perusteella
- Metsätoimenpiteet mahdollisia nykyistä laajemmin
- Riskienhallintavälineiden (jäsenmaalle pakollinen) omavastuu 20 %

II pilarin toimenpiteet

- Ympäristötoimenpiteiden valinta CAP-suunnitelmaan tulee perustua tunnistettuun tarpeeseen. EU:n ja kansalliset strategiset ympäristö- ja ilmastotavoitteet sekä toimintaohjelmat tulee ottaa huomioon.
- Toimenpiteille asetetaan tavoitteet, joita seurataan vuosittain.
- II pilarin ympäristötoimenpiteitä voi toteuttaa, pinta-alaperusteisina hoitositoumuksina, investointeina, erilaisina hankkeina tai neuvontana.
- Hoitositoumusten ympäristö- ja ilmastositoumukset ja neuvonta ympäristöasioissa on jäsenvaltiolle pakollisia, tuensaajille vapaaehtoisia.
- CAP-kokonaisuus ei saisi olla ympäristötavoitteiltaan aiempaa alemmalla tasolla, vaikka kokonaisu-rahoitus molemmissa pilareissa alenee ja tilojen taloustilanne on heikko.

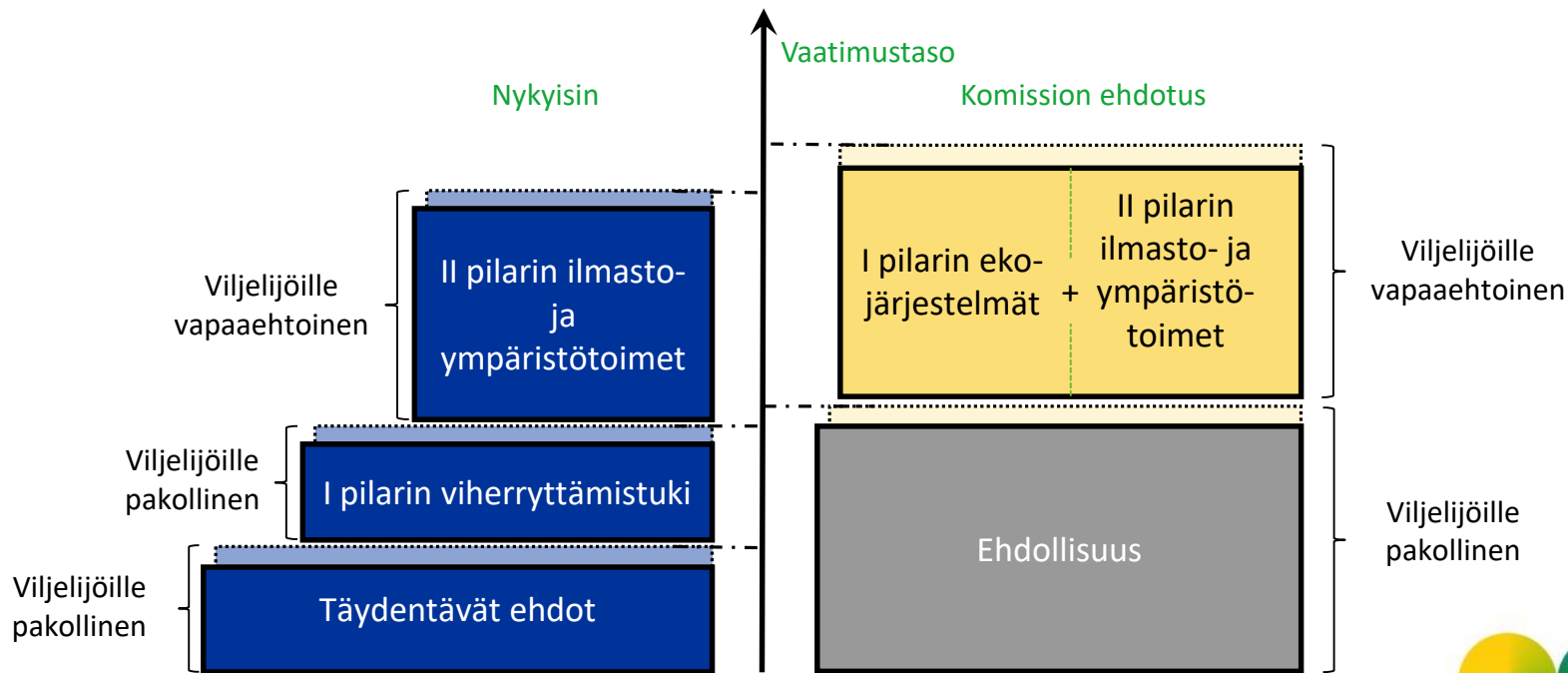

II pilarin hoitositoumukset

- **Hoitositoumusten toimenpiteiden on oltava ehdoiltaan vaativampia kuin:**
  - ehdollisuuden vaatimukset (SMR:t ja GAEC:t)
  - lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden vähimmäisvaatimukset
  - maatalousmaan säilyttämistä koskevat vaatimukset
- **Sitoumusten ehtojen on oltava erilaisia kuin suorien tukien ympäristö-ilmastojärjestelmän (ekojärjestelmä) vaatimukset.**
- **Jäsenvaltion on korvattava hoitositoumuksista aiheutuvat kustannukset ja tulonmenetykset sekä tarvittaessa myös transaktiokustannukset.** Näin myös tulosperusteisten toimien osalta.
- **Ympäristö-ilmastotoimenpiteiden ja luonnonmukaisen tuotannon toimenpiteiden korvaus tulee määrittää hehtaariperusteisesti.**

CAP:n ilmasto- ja ympäristötoimet

Ehdollisuus (komission esitysluonnos, sis. SMR ja GAEC)

(suorien tukien edellytys -> ympäristökorvaukseen/ekojärjestelmän alla tiukemmat ehdot)

- No back-sliding
  - Vaatimusten/rahoitusosuuden on oltava tiukemmat kuin nykyiset täydentävät ehdot + viherryttäminen
- Farm Sustainability tool (management) -> neuvonta/eco-scheme/ympäristökorvaus???
- Maanäytteet, viljelytoimenpiteet, viljelyhistoria, satotavoite, lannoitus lainsäädännön mukaan, täydelliset lannoitustiedot
- Kaikki tieto sähköisesti eri lähteistä hallinnolle ja tieto on avointa
- Turvemaiden muokkaus- ja kyntökielto ”asianmukainen käyttö”
- Paljaan maan kieltäminen talvikaudella herkillä jaksoilla
- Rinnepeltojen maanmuokkauksen -management
- Viljelykierto
- Pysyvien nurmien säilyttäminen, säädös vuoden 2015 muodossa (kireä tai omnibus)
- Minimalian määrittäminen, joka aktiivisen maataloustuotannon ulkopuolella (EFA?) ja puiden/pensaiden kaatamiskiello lintujen pesintäaikaan
- Suojakaistat vesistöjen varsille (ei tarkempaa määrittelyä)

Komission 9 tavoitetta CAP -uudistukselle

Ilmastotoimet – ehdollisuus – eco-scheme - ympäristökorvaus

Sukupolvenvaihdos, esimerkki

- Jäsenvaltion yleistä eläkeikää alemmat luopumisjärjestelmät on kielletty
- Mahdollista nykyisten toimien lisäksi (varauksin) mm.:
  - Exit payment
  - Mentorointi
  - Resurssien (pellon) ohjaaminen nuorille
- Suorien tukien nuoren viljelijän tuki, aloitustuki ja korotetut investointituet
- Muuta
  - Kansalliset tuet
  - Verotus, neuvonta ym.
- Edellä luetelluista asioista rakennetaan toimenpidekokonaisuus
- -> huomaa tavoitteen asetanta esim. kpl ohjelmakaudella
  - -> mittari, jota seurataan vuosittain

Riskienhallinta

- Satovahingot
  - Tuki satovahinkovakuutuksille
  - Viljelijöiden keskinäiset rahastot

- Tuottajahintojen/panoshintojen voimakkaat vaihtelut
  - Tulovakuuttaminen
    - Toimiiko ja jos kyllä, niin millä sektoreilla?

Ilmastonkestävä maatalousala

- Kuivuuden ja poikkeuksellisten sateiden kesto (esim. investoinnit -> sääätösalaojitus, viljelykasvit, viljelykierto)
- Jne.

Kilpailukyvyn kehittäminen

- Esimerkiksi:
- Investoinnit
  - Avustukset
  - Lainoitus
  - Vakuudet
- Tuottavuuden kehittäminen
  - Yhteistyön edistäminen jne.
- Rakennekehitys ja tukien kohdentaminen
  - (pellonmetsitys)
    - Liittyy ilmastotoimiin, tuottavuuteen, rahoituksen supistumiseen, tuotannon keskittymiseen jne.

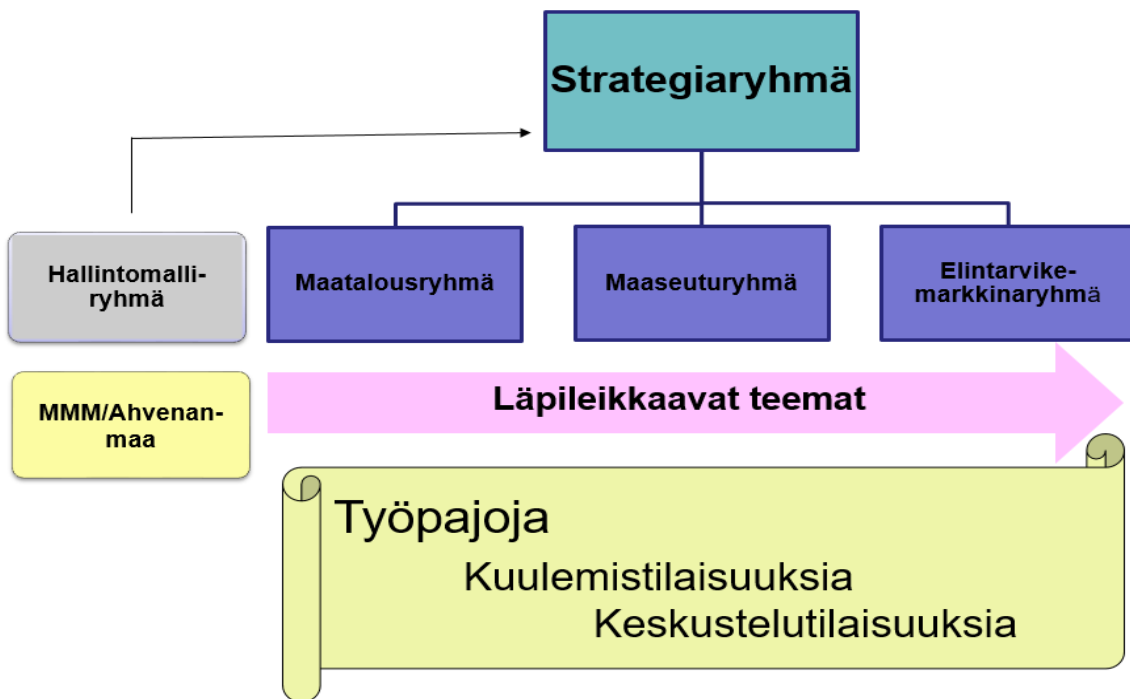
Yksinkertaistaminen, viljelijänäkökulma

- Kaikkea kaikille vai rajaamista?
- Nykyistä vähemmän tukimuotoja, jos sama rahamäärä saadaan eri sektoreille?
- Alueellinen kohdentaminen? -> tavallaan yksinkertaistamista...

CAP 2027 –valmistelun organisointi MMM:ssä

CAP 2027 -valmistelu

- MMM:n avausseminaari 30.10.-18
- Maatalousryhmän ensimmäinen kokous 1.11.-18
  - Kokouksia aikataulutettu kesäkuun -19 loppuun
- Markkinaryhmän ensimmäinen kokous 2.11.-18
- Maaseuturyhmän ensimmäinen kokous 5.11.-18
- Työpajat ja sektorikohtaiset kuulemiset on tarkoitus saada päätökseen Vappuun mennessä
- CAP –suunnitelma oltava komission käsittelyssä viimeistään 1.1.2021?
  - Komission hyväksymiskäsittely max 8 kk ”pysähtyvän” kellon periaatteella
  - Kansallinen lainsäädäntöprosessi arviolta min 6 kk

Työpajat ja keskustelutilaisuudet

- Kerätä sidosryhmiltä tietoa siitä, missä asioissa nykyinen CAP on onnistunut ja missä epäonnistunut
- Koota tarpeita ja ideoita siitä, millä CAP:n toimilla voidaan vastata esitettyihin tavoitteisiin vuonna 2021 alkavalla rahoituskaudella.
- Laajentaa CAP-uudistuksen valmistelun asiantuntemusta ja lisätä sidosryhmien osaamista uudistuksen sisällöstä
- Lisäksi työpajoissa käsitellään vaihtoehtoisia esityksiä CAP-suunnitelmaan sisällytettävistä toimenpiteistä.

Työpajat

1. Aktiivisen maataloustuotannon edistäminen (tosiasiallisen viljelijän määritelmä, aktiivituotantoon kannustaminen)
2. Maatalouden tulokehityksen edistäminen (tuotantoon sitomattomat ja tuotantoon sidotut tuet tulokehityksen edistämiseksi, yhteys kansallisiin tukiiin)
3. Maataloustuotannon **tuottavuuden** ja tuotantorakenteen parantaminen (maatalouden investointien edistäminen)
4. Maatalouden sukupolvenvaihdosten edistäminen ja nuorten viljelijöiden tukeminen toiminnan alkuvaiheessa (ns. exit payment, nuorten houkuttelemine alalle, aloitusvaiheen tukivälineet)
5. Maataloustuotannon riskienhallinnan edistäminen (vakuutukset, keskinäiset rahastot)

Työpajat

6. Ruokasektorin kannattavuuden ja kilpailukyvyn parantaminen (viljelijän asema ruokaketjussa, lisäarvotuotteet, vientiedellytysten kehittäminen, arvoketjujen muodostaminen ml. logistiikka)
7. Tuottajaorganisaatioiden ja mehiläistuotannon alakohtaisen tukijärjestelmän kehittäminen
8. EU:n laatujärjestelmien käyttöönoton ja menekinedistämisyjärjestelmän hyödyntämisen edistäminen
9. Kuluttajan roolin vahvempi huomioiminen (kulutustottumukset ja niiden muutokset ja vaikutukset maataloustuotannon uudelleensuuntaamiseen, ruuan turvallisuus, ravitsemus, ruokahävikki)
10. Luomutuotannon edistäminen (luomukorvauksen ehdot, investoinnit, jakelu- ja jalostusketjut, tuottajaorganisaatiot, luonnontuoteluomu, EIP–tyyppinen yhteistyö, siementuotannon tehostaminen)

Työpajat

11. Tuotantoeläinten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen
12. Maaseudun yritystoiminnan edistäminen (pk-yritysten investoinnit, uuden yritystoiminnan aloittaminen, jalostusasteen nosto)
13. Uusien rahoitusinstrumenttien tarpeen selvittäminen maaseutu- ja maatalousyrityksissä (maaseutualueet, alkutuotanto, suhdannevaihtelut, korot, pääoma, vakuudet, rahoitusinstrumenttien yhteensovittaminen käytössä oleviin muihin rahoitusmuotoihin)
14. Yleishyödyllisten investointien edistäminen (esimerkiksi laajakaista-yhteyksien parantaminen)
15. Yhteistyötoimien edistäminen (palvelut, EIP)

Työpajat

16. Alueiden maaseudun kehittämisen tarpeiden selvittäminen (alueelliset suunnitelmat)
17. Leader-toimintatavan vahvistaminen (Leader-periaatteet ja toimintatapa, Leaderin käytössä olevat kehittämisvälineet, toimintarahan hallintomalli, Leader-ryhmien ja paikallisten strategioiden valintamenettely, rahastojen välinen yhteensovitus)
18. Eroosionesto ja kasvipeitteisyyden edistäminen (suojakaistat ja –vyöhykkeet, viljely- ja ympäristönurmet, muut peltotoimet, katteet)
19. Maaperästä ja vesitaloudesta huolehtiminen (salaojitus, säätösalojitus, vesirakentaminen, monitavoitteiset maatalouskosteikot, maaperä, hiilen lisääminen, riskienhallinta)
20. Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja sopeutuminen sekä ilmanlaadun parantaminen maataloudessa (kasvihuonekaasupäästöt, ammoniakki, ilmastonmuutoksen hillintä- ja sopeutumistoimet, bioenergia, ammoniakkipäästöjen vähentämistoimet, pellonmetsitys)

Työpajat

21. Ravinteiden käytöstä huolehtiminen maataloustuotannossa
22. Kasvinsuojelusta huolehtiminen maataloustuotannossa
23. Maatalousluonnon monimuotoisuuden edistäminen (maatalousmaalla ja maatalousvaikutteisilla alueilla, kuten perinnebiotoopeilla)
24. Geenivarojen suojeleminen ja käytön edistäminen (alkuperäisrodut ja –kasvit)
25. Osaamisen kehittäminen sekä innovaatioiden ja digitalisaation edistäminen (tutkimus ja uuden tiedon jalkauttaminen, koulutus, neuvonta, digitalisaatio, AKIS-verkosto)
26. Viljelijätukijärjestelmien valvonnan kehittäminen (IACS:iin kuuluvien tukijärjestelmien ja ehdollisuuden valvontajärjestelmät)
27. Maaseudun kehittämisen toimenpiteiden valvonnan kehittäminen

Sektorikohtaiset kuulemistilaisuudet

1. Maito
2. Nauta
3. Lammas
4. Vuohi
5. Sika
6. Siipikarja
7. Valkuais- ja öljykasvit
8. Muut peltokasvit
9. Puutarha
10. Mahdollisesti muut tuotantosunnat

EU-avustajavakuutus

- **Vakuutus korvaa vain päätukihaun yhteydessä sattuneet vahingot**
→ Vain MTK:n jäsenet
- Vakuutuksen hinta 350€
- Vakuutuksen hinta on noussut moninkertaiseksi vuoden 2015 sattuneiden vahinkojen johdosta -> tätä sulatellaan uuden kauden toimeenpanoon asti
- Vakuutussumman ylitystä korvataan vakuutusmaksun hinnassa sekä neljän seuraavan vuoden aikana erillisillä laskuilla
- Vakuutusjärjestelmää, sen kattavuutta yms. ollaan kehittämässä ja uudistamassa seuraavan ohjelmakauden toimeenpanon yhteydessä

<https://www.lahitapiola.fi/maatilat/edut-ja-palvelut/kumppaniedut/mtk/mtk-edut/maatalouden-eu-avustajien-ryhmavastuuvakuutus/esittely>

Sattuneita vahinkotapauksia

- Vahinkotilasto
  - 2013 : 9 kpl
  - 2014 : 11 kpl
  - 2015 : 71 kpl
  - 2016 : 21 kpl
  - 2017 : 9 kpl
  - 2018 : 1 kpl
- Vahinkojen taloudellinen 2015 - 2018 arvo noin 600 000 euroa

Yleisimmät virheet

- Rasti jäänyt puuttumaan haetun tuen kohdalta
  - → Yleisin virhe
  - LKH – kotieläinkorotus jäänyt rastittamatta
  - Peltokasvipalkkio/pohjoinen ha –tuki (2015)
- Virheellinen kasvikoodi
- Ympäristökorvaus
  - Orgaaninen kate puutarhataloilla
  - Talviaikainen kasvipeitteisyys
- Luomu/eläinten hyvinvointikorvaus/sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotettu tuki
- Tukioikeuksien siirrossa tapahtuneet virheet
- 2015 eläinpalkkiohakemukset